

Klippans kommun

Rektorn vid Antilopenskolan

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Antilopenskolan
i Klippans kommun

Tillsyn i Antilopenskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Klippans kommun hösten 2013 och våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Antilopenskolan besöktes av Skolinspektionen den 5 och den 6 november 2013.

Fakta om skolan

Antilopenskolan ligger i kommunens centralort Klippan och bedriver utbildning från förskoleklass upp till årskurs 6. På skolan går totalt 153 elever, varav 18 elever går i förskoleklassen. På fritidshemmet finns det 93 inskrivna elever. Eleverna fortsätter sin skolgång i årskurs 7 vid Nya Snyggatorpskolan. Skolan leds av en rektor och skolans personal är organiserade i tre arbetslag varav två arbetslag ansvarar för grundskolan och ett arbetslag ansvarar för fritidshemmet. Varje arbetslag leds av en arbetslagsledare som träffar skolans rektor varannan vecka. Undervisningen är organiserad i årskursvisa klasser utifrån ett klassläraresystem. Skolans elevhälsoteam leds av skolans rektor och teamet, som omfattar specialpedagog, skolsköterska och kurator träffas varje vecka. Skolpsykologen är placerad i kommunens centrala elevhälsa och deltar vid behov i elevhälsomötena. Kommunens modersmålslärare har sin tillhörighet på Antilopenskolan vilket innebär att även elever från andra skolenheter får undervisning i modersmålet på skolan.

I samma byggnad som Antilopenskolan finns även kommunens grundsärskola och träningsskola. Denna verksamhet tillsammans med kommunens gymnasiesärskola utgör en egen skolenhet och omfattas inte av detta beslut.

Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2012/2013 når 64 procent av eleverna i årskurs 3 kravnivån i de nationella ämnesproven i matematik. I ämnet svenska är motsvarande resultat 61 procent. Skolan redovisar resultat för perioden 2009 till 2012. Dessa visar att närmare 80 procent av eleverna vid respektive läsårs slut bedöms ha nått de nationella målen i ämnena svenska och matematik. För de naturorienterande- och samhällsorienterande ämnena redovisas bara resultat för år 2012 och även här bedöms närmare 80 procent av eleverna uppnå målen.

Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2011/2012 når 77 procent av eleverna i årskurs 6 kravnivån på samtliga delprov i de nationella ämnesproven i matematik. Motsvarande siffror för engelska är 69 procent och för svenska 58 procent. Dessa siffror ska jämföras med de för riket genomsnittliga resultaten som för matematik är 79 procent, för engelska 82 procent och för svenska 87 procent. Skolans egen resultatsammanställning för detta läsår visar att cirka 75 procent

av eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås i dessa ämnen vid läsårets slut. För övriga ämnen redovisar skolan en måluppfyllelse som varierar mellan 80 och 100 procent.

Enligt skolans egna uppgifter har cirka hälften av eleverna på skolan ett annat modersmål än svenska och 25 procent av eleverna läser enligt kursplanen för svenska som andraspråk. Modersmålsundervisning bedrivs i albanska, arabiska, litauiska och polska.

Helhetsbedömning

På Antilopenskolan når inte alla elever de kunskapskrav som minst ska uppnås i årskurs 6. Skolans arbete med att utifrån resultaten på de nationella ämnesproven identifiera elevernas eventuella kunskapsluckor ger resultat som innebär att fler elever än tidigare når dessa ämnens kunskapskrav vid läsårets slut. Tillsynen visar överlag på att undervisningen i de olika klasserna är systematiskt inriktad på målen i läroplanen och att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer. Skolinspektionen bedömer dock att det finns brister i lärarnas sätt att samverka i arbetet för att nå kunskapsmålen.

Även om skolan på olika sätt arbetar med att anpassa undervisningen och vidta särskilda stödinsatser för de elever där utredning visat att sådana behövs brister skolan i att ge alla elever särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som de behöver och har rätt till. Detta gäller särskilt för de elever som har behov av studiehandledning på modersmålet. Tillsynen visar dock att rektorn, utifrån givna ramar, fördelar de resurser som finns att tillgå utifrån en värdering av elevernas utveckling och behov.

Skolinspektionen bedömer att rektorn tar sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och har god kunskap om skolans inre arbete. Rektorn behöver dock utveckla systematiken för skolans kvalitetsarbete så att prioriterade förbättringsåtgärder tydligare utgår från analyser av skolans resultat och behov. Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att trots att skolans personal entydigt ger uttryck för att skolans viktigaste utmaning är att stärka elevernas språk-utveckling är detta område inte tydligt prioriterat i skolans kvalitetsarbete. Skolan arbetar på flera fronter vad gäller kvalitetsarbetet och rektorn behöver försäkra sig om att lärarna har en förståelse för de olika delarna i arbetet.

Av tillsynen framgår inget annat än att skolans arbete med att skapa en lugn och trygg skolmiljö för eleverna har tydliga strukturer och rutiner. Arbetet med att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever utvecklas och omprövas under ledning av skolans rektor. Det finns även goda rutiner för hur rektorn rapporterar till huvudmannen då signaler om kränkningar kommer till rektors kännedom.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Klippans kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brist. De vidtagna åtgärderna ska senast den 13 juni 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Klippans kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Lärarna ska samverka i arbetet med att nå utbildningsmålen.

Motivering

Av läroplanen framgår att lärarna ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. Vidare ska lärarna organisera och genomföra arbetet så att eleverna får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling.

Skolans lärare är organiserade i ett arbetslag för förskoleklass till årskurs 3 och ett för årskurserna 4 till 6. Vid ett tillfälle i veckan träffas de bägge arbetslagen och enligt rektorn och lärarna är tanken att detta tillfälle ska användas för pedagogiska samtal utifrån skolans gemensamma förbättringsområden. En lärare har varit ansvarig för implementeringen av den nya läroplanen och har av rektorn getts i uppdrag att leda dessa samtal. Av olika anledningar har detta ännu inte realiserats. Det framgår av tillsynen att lärarna i hög grad samverkar kring skolans arbete med trygghet och studiero och i arbetet med att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Lärarna ger vid intervjuerna uttryck för att "alla elever är allas elever". Intervjuer med lärarna visar dock att det sker en mycket begränsad samverkan klasslärarna emellan i arbetet med att stödja eleverna i sin språk- och kunskapsutveckling. Denna brist blir särskilt tydlig när det gäller samverkan i detta syfte mellan klasslärare och lärare i de praktiskestetiska ämnena och i samverkan med modersmålslärare. Detta trots att såväl lärarna som rektorn menar att bristande språklig kompetens och begreppsuppfattning hos eleverna är en avgörande anledning till varför inte alla elever når de kunskapskrav som minst ska uppnås. En förbättrad samverkan i ämnesundervisningen för närliggande årskurser skulle också innebära ökade möjligheter för elever som behöver mer stimulans och utmaningar för att, utifrån sina förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt. Rektorn behöver i detta säkerställa att alla lärare ges den kompetens som krävs för att i sin ämnesundervisning arbeta med språkutvecklande arbetssätt. Enligt rektorn

är de planerade pedagogiska samtalen där alla lärare deltar ett forum för ett sådant förbättringsarbete.

Rektor ska säkerställa att lärarna samverkar i arbetet med att nå utbildningsmålen.

Författning

Lgr 11, 2,2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Klippans kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Vid skolenheten ska det finnas ett eller flera forum för samråd med elevernas vårdnadshavare.

Motivering

Enligt skollagen ska det vid varje skolenhet finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna och deras vårdnadshavare. Rektorn är ansvarig för att sådana forum finns. Vid dessa forum ska elever och vårdnadshavare informeras om förslag till sådana beslut som ska behandlas vid mötet och ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas.

På Antilopenskolan finns enligt intervjuer med elever, lärare och rektorn flera fungerande forum för samråd vad gäller eleverna. Skolan har däremot vid inspektionstillfället inget forum för samråd med elevernas vårdnadshavare. De enkäter som Skolinspektionen gjort inför tillsynen visar också att vårdnadshavarna inte anser att de får möjlighet att framföra sina synpunkter på skolans verksamhet.

Lärarna och rektorn menar att utvecklingssamtalet är ett forum där vårdnadshavarna kan ge synpunkter på skolans verksamhet men skolan har inget system för att sådana synpunkter sammanställs, analyseras och återkopplas till vårdnadshavarna. Ett sådant sätt att samla in synpunkter på behöver kompletteras med samrådsforum av den typ som skollagen kräver.

Enligt lärarna är föräldramötena dåligt besökta och när skolsköterskan och kuratorn inbjudit till informations- och diskussionskvällar har endast en handfull vårdnadshavare dykt upp. Rektorn beskriver hur hon tidigare haft representanter från föräldrarna i skolans trygghetsråd men att det under förra läsåret blev färre och färre vårdnadshavare som kom till dessa möten. Rektorn planerar istället att regelbundet kalla de olika klassrepresentanterna till ett möte som hon benämner "verksamhetsinformation". Vid dessa möten kommer rektorn,

utöver att informationen också diskutera vilka andra forum för samråd som behöver utvecklas. Sammantaget visar tillsynen av Antilopenskolan att skolan behöver arbeta med att förbättra samarbetet med elevernas vårdnadshavare och en viktig förutsättning för att nå dit är att det finns tydliga och fungerande mötesforum mellan hem och skola.

Rektorn ska se till att det vid Antilopenskolan finns ett eller flera forum där elevernas vårdnadshavare ges information om förslag till beslut samt möjlighet att komma med synpunkter innan beslut fattas.

Författning

4 kap. 13 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Klippans kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Eleverna ska ges det särskilda stöd som en utredning har visat att de behöver.
- Skolan ska ge studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Motivering

Av skollagen framgår att eleven ska ges särskilt stöd i den omfattning och på det sätt som en utredning visar behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av skolförordningen framgår att särskilt stöd i form av studiehandledning på modersmålet ska ges till elever som har behov av det. Rektor fattar beslut om upprättande av åtgärdsprogram och programmen ska ange vilka behov eleven har, hur dessa ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Rektor har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver.

Socioekonomiska faktorer, vårdnadshavare med låg utbildningsnivå, hög andel elever med utländsk bakgrund och till Sverige nyanlända elever påverkar enligt lärarna, elevhälsans personal och rektorn starkt arbetet på Antilopenskolan. Skolans bedömning är att många elever är i behov av inte bara en anpassning av undervisningen utan också olika insatser i form av särskilt stöd och att det stöd som ges inte är tillräckligt. Rektorn beskriver att kommunens resursfördelningssystem inte tar hänsyn till de faktorer som råder för Antilopenskolas upptagningsområde. Rektorn berättar att hon tvingats till att överskrida sina

budgetramar för att kunna ge lärarna förutsättningar att klara skolans kompensatoriska uppdrag och i detta ge eleverna det stöd som de behöver. Trots detta finns det enligt lärarna och rektorn, på Antilopenskolan elever i behov av särskilt stöd som inte får sitt stödbehov tillgodosett i den omfattning och med de insatser som eleverna behöver. Lärarna uppger att de vid upprättande av åtgärdsprogram inte alltid kan skriva in den åtgärd som de bedömer skulle vara till mest hjälp för eleven eftersom de vet att åtgärderna inte kommer att kunna genomföras. De insatser som lärarna kan ge och som skrivs in i åtgärdsprogrammet riskerar enligt lärarna därför att bli kraftlösa. Lärarna beskriver vidare att då skolan får till Sverige nyanlända elever måste lärare frigöras under ett antal veckor för att ge eleven eller eleverna delvis enskild undervisning. Detta menar de får till konsekvens att stödet till andra elever under dessa perioder uteblir. Rektorn, elevhälsan och lärarna menar att elevhälsans resurser i form antalet lärare med specialpedagogisk kompetens och den tid som kuratorn har för sitt arbete på Antilopenskolan inte motsvarar de behov som skolans elever har. Att tid och resurser inte räcker till visar sig också enligt rektorn och elevhälsan tydligt när de utvärderar insatserna.

Hälften av eleverna på Antilopenskolan har ett annat modersmål än svenska och skolan erbjuder modersmålsundervisning i enlighet med kraven i skollagen. Dock finns brister vad gäller stödinsatser i form av studiehandledning på modersmålet för de elever som behöver detta. Enligt rektorn har vid tillsynen 19 elever ett sådant stöd. Alla dessa elever har enligt rektorn, elevhälsan och lärarna inte studiehandledning i den omfattning som de skulle behöva eftersom skolans resurser inte räcker till. Det finns även elever, där lämplig handledare inte hittas, som inte får någon studiehandledning alls trots att de skulle behöva ett sådant stöd. Enligt rektorn söker skolan efter handledare för elever med turkiskt modersmål och för en elev med afrikanskt modersmål och under tiden ges dessa elever handledning och stöd av skolans specialpedagog. Det framkommer vidare att har en övergripande bild av hur studiehandledningen på skolan realiserats och att skolan därför inte kan analysera effekterna av handledningen. Det är skolan och ytterst rektorn som, inom givna ramar, ansvarar för att eleverna får det särskilda stöd som en utredning visat att de behöver. Att erbjuda insatser som man från början vet är otillräckliga är inte acceptabelt.

Rektorn ska, inom givna ramar, se till att eleverna ges det särskilda stöd som en utredning visat att de behöver. Rektorn ska vidare se till att elever som har behov av studiehandledning på modersmålet får det i den omfattning som en utredning visat att de behöver. Av åtgärdsprogrammen ska framgå vilka behov eleven har, hur dessa ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Författning

3 kap. 8-9 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Klippans kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen har rektorn ansvar för att utbildningen systematiskt och kontinuerligt planeras, följs upp och utvärderas. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Enligt läroplanen ansvarar rektor för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

I Klippans kommun används kvalitetsverktyget Qualis och Antilopenskolan har med hjälp av detta verktyg tagit fram två förbättringsområden för skolan, dels ökad måluppfyllelse och dels ett ökat elevinflytande. Intervjuer med lärarna visar dock att de inte uppfattar att det innevarande läsår finns aktiviteter kopplade till dessa områden och ingen plan för hur de ska följa upp och utvärdera dessa områden i sina arbetslag och klasser. De berättar också att det görs kommunövergripande satsningar på kompetensutveckling inom matematik och att detta upptar stora delar av personalens tid vilket får till följd att skolans egna förbättringsområden får stå tillbaka.

Enligt rektorn följs elevernas kunskapsutveckling upp vid regelbundna klasskonferenser men det framgår också att skolan saknar sammanställningar över olika elevgruppers resultat. Utan sådana underlag kan skolan inte göra kvalificerade analyser i syfte att utveckla och ompröva undervisningen i de olika ämnena. Analyser av sådana sammanställningar behövs även för att bestämma inriktningen på skolans kvalitetsarbete så detta tydligare utgår från faktiska resultat och för att kunna ta beslut om kompetensutvecklingsinsatser.

Av skolans dokumentation och utifrån samtliga intervjuer framgår att skolans viktigaste utmaning är att ge eleverna sådana språkkunskaper att det blir möjligt för dem att nå kunskapskraven i de olika ämnena. Mot bakgrund av detta finner Skolinspektionen det anmärkningsvärt att det saknas en för skolan

gemensam strategi och plan över hur ett sådant förbättringsarbete ska läggas upp och genomföras. Sammantaget finns det brister i systematik vad gäller skolans kvalitetsarbete och lärarna uppfattar att de arbetar i parallella system, ett som styrs av huvudmannens krav på rapportering enligt kvalitetshjulet och ett som styrs av Qualis.

Rektorn ska se till att det vid Antilopenskolan bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som tydligt utgår från skolans resultat och identifierade behov. Analyser av dessa resultat ska omsättas i åtgärder för att öka elevernas måluppfyllelse.

Författning

4 kap. 4-5 §§ skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Klippans kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Eleverna ska ha tillgång till ett skolbibliotek.

Motivering

Av skollagen framgår att elever ska ha tillgång till ett skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/2010:165 s 283) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Antilopenskolan har ett i huvuddrag välutrustat, och i skolbyggnaden centralt placerat, skolbibliotek. Skolbiblioteket har tidigare varit bemannat med en skolbibliotekarie men innevarande läsår finns varken skolbibliotekarie eller annan personal på plats i skolbiblioteket. Enligt rektorn beror detta på att skolans resurser inte medger att skolbiblioteket bemannas. Av intervjuer med elever och lärare framgår vidare att biblioteket inte används som en plats där eleverna med hjälp av olika medier kan söka information, dock kan elever få låna nyckel av läraren för att gå in och låna en bok. Det framgår av intervjuer med lärare att de i sina planeringar för olika arbetsområden inte utnyttjar de möjligheter som ett skolbibliotek innebär när det gäller att utveckla såväl elevernas läsintrasse som förmåga att självständigt söka och värdera information med hjälp av olika medier. De uppger att de saknar den kompetens och det stöd som en skolbibliotekarie kan bidra med. Det finns varken i skollagen eller

bibliotekslagen något krav på en bibliotekarie, men i och med att ingen tar ansvar för verksamheten får det till följd att skolbiblioteket inte fyller funktionen av att stödja elevernas lärande, det vill säga inte används aktivt i utbildningen. Ett välfungerande skolbibliotek är en viktig förutsättning för att stimulera elevernas läsning och på så sätt bidra till deras språkliga utveckling. Detta är särskilt viktigt för eleverna på Antilopenskolan där flera elever riskerar att inte nå kunskapskraven i de olika ämnena på grund av sina svårigheter rent språkligt.

Elever och lärare ska ha tillgång till ett skolbibliotek som är så utformat att det kan användas i skolans pedagogiska verksamhet i syfte att stödja elevernas lärande.

Författning

2 kap. 36 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredaren Viveka Berglund.

På Skolinspektionens vägnar

Ebba Svartz

Undervisningsråd

Inger Börjesson

Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.